

30. Leven zonder moderne media saai??

In Batouri heb ik zonder krant, tv of andere nieuwsbron, genoeg aan alles wat er om mij heen gebeurt. Het leven is er overzichtelijk, maar onvoorspelbaar: er gebeurt altijd wel weer iets onverwachts. Zoals de auto die van een brug glijdt en kopje onder gaat.

Onze auto's worden door SNV prima onderhouden. Aan de missiepost in Diang, op zo'n 120 km van Batouri, is een technische school verbonden. In de bijbehorende garage zwaait Jan E., ook SNV-er, op vakkundige wijze de scepter. Hij is een supermonteur. SNV-ers rijden nog wel eens schade, of erger. Maar niets is onoplosbaar voor hem, hij krijgt iedere auto weer aan de praat. Het volgende incident is er overigens wel een van de buitencategorie:

Uit de brief van 15-7-85:

'Vorige week is Jan uit Batouri in een rivier gereden. Het had de hele dag geregend en dan zijn sommige wegen spekglad, nog erger dan na ijsel in Nederland. Het profiel van de banden raakt vol met modder en dan heb je geen grip meer op de weg. Ik heb hier dan ook aardig geleerd om uit een slip te komen, best wel spannend. Jan gleed dus van een houten brug af, wel drie meter diep was het daar, en de auto, een Toyota Hilux, verdween helemaal onder water!

Gelukkig kwamen hij en zijn twee

collega's met de schrik vrij. Eén van hen kon niet zwemmen, die greep zich aan een dikke plank vast die achter op de auto lag en redde zo zichzelf.

Jan kwam die dag op een geleende motor terug naar Batouri gereden, het was al avond.

Toen wilde hij direct weer naar de plek terug, om zijn collega's die waren achtergebleven op te halen.

We troffen elkaar toevallig in het centrum, waar ik samen met SNV-er Piet uit Bertoua wat zat te drinken.

Wij verboden Jan om zelf terug te gaan, en stuurden hem direct door naar Wilma, die zich al even afvroeg waar haar man toch bleef.

Dus samen met Piet reed ik in mijn eigen auto naar de plaats des onheils.

Midden in de nacht, een tocht van 80 km heen en terug, dus 160 km, dwars door het donkere oerwoud.

Je herkent er helemaal niets, alle bomen zijn hetzelfde, en nergens is een lichtje te bekennen.

Wel bijzonder hoor, want 's nachts komt het oerwoud echt tot leven.

Er staken wilde dieren over, waaronder drie enorme chivets, een soort wilde katten, aldus mijn onfortuinlijke passagiers op de achterbank.

We raakten er helaas één, maar deze maakte zich toch uit de voeten.

De volgende dag heeft men met een Caterpillar, zo'n grote trekker die heel toevallig in de buurt was, de auto uit het water getrokken.

Jan stond eerst op de cabine, tot aan zijn middel in het water, en dook daarna onder om de kabel aan de auto te bevestigen.

Hij vertelde later, dat de dorpelingen vervolgens als een zwerm gieren op de auto afstormden om het

achtergebleven gereedschap uit de auto te jatten. Men gaat hier met gestrande auto's om,

alsof het een door de kapitein verlaten schip is'.

Een caterpillar aan het werk in de modder

Het mag een klein wonder heten, maar Jan E., de garagist, heeft de pick-up toch weer aan de praat gekregen.

Amerikaanse vrijwilligers (er werkt ook een Amerikaanse *Peacecorpser* in Batouri), worden heel wat minder goed ondersteund. Uit een brief van 4-3-84 aan het thuisfront waarin ik terugblik op een telefoontje naar mijn jarige moeder:

'Bij jullie alles goed? Was wel even leuk hé, dat opbellen. Het kost wel een hoop geld, maar gelukkig kan dat er wel van af. Amerikaanse vrijwilligers moeten het met een hongerloontje doen, en die zijn dan ook veel (werk-)tijd kwijt om zo goedkoop mogelijk aan de kost te komen. Van werken (de vrijwilliger in Batouri houdt zich bezig met de aanleg van visvijvers), komt dan ook niet veel terecht. Zij hebben niet de beschikking over een auto, maar krijgen een motor. Die is van zo'n twijfelachtige kwaliteit, dat hij regelmatig 'en panne' is en de reparaties moet hij zelf voor zijn rekening nemen. Kameroeners schamperen dan ook, terecht, nogal eens op deze gang van zaken: 'Amerikanen vliegen zelfs naar de maan, maar hun vrijwilligers kunnen ze niet eens van goede spullen voorzien'. Wat dat aangaat ben ik dan ook best tevreden over SNV, ik kan niet anders zeggen'.

Uit dezelfde brief van juli 1985:

'Nog een ander bizar verhaal: Heeft iemand misschien interesse in een babygorilla? Ik kreeg er een aangeboden als huisdier. Zijn moeder die uit de boom geschoten was, lag al in de pan, en ik kreeg een stuk ervan aangeboden. Toen de deksel van de pan ging, lag daar een grote schedel, met enkele stukken vlees er omheen. Het hele gebit lag er ook in! Ik heb toch maar beleefd bedankt voor de maaltijd. De dorpelingen aten er des te meer van. Wat er met de babygorilla uiteindelijk is gebeurd, dat weet ik niet. Een heel triest verhaal, alles bij elkaar'.

De bewuste gorillaschedel

Als ik de week daarop een stop maak in hetzelfde dorp, overhandigt men mij de schedel van de moederaap. Het verhaal bezorgt mij een heel ongemakkelijk gevoel. Want ja, wilde dieren behoren te worden beschermd tegen stroperij, maar aan de andere kant: dorpelingen hebben ook gevarieerd, eiwitrijk voedsel nodig. En zonder een behoorlijk inkomen kun je daarvoor op de markt niet terecht.

En zo gebeuren er steeds weer andere dingen om mij heen: *'Never a dull moment'*, zoals de Engelsen zeggen. Uit de brief van 17-9-85:

'Eindelijk dan weer eens achter het briefpapier gezeten, dat is alweer twee weken geleden, dus loop ik weer hopeloos achter met brieven beantwoorden. Het is hier dan ook soms een gekkenhuis. Zo was vorige week Jean ziek, de jongen die bij mij in huis werkt. Het was hem letterlijk in de

Aapje, hier gehouden als huisdier

Jean in betere tijden, staand naast de nachtwaker

bol geslagen, hij sprak alleen maar wartaal. Omdat hier geen psychiatrische ziekenhuizen zijn, had zijn vader hem meegenomen naar de traditionele genezer, en of ik dat maar even wilde betalen. Wat doe je in zo'n geval? Ik heb hem wat geld gegeven maar zat vervolgens wel zonder hulp. In Nederland lukt dat allemaal best, in één ochtend is je huis aan kant, maar hier, met al dat stof of juist modder... Ik stond om 6 uur op en 's avonds om 9 uur was ik nog aan de strijk. Je moet hier alles strijken, van handdoek tot slip, anders krijg je wormen onder je huid en dat is geen pretje. En overdag de brousse in, wat een klus! Dus van brieven schrijven kwam niets terecht'.

En uit de brief van 3-4-86:

'Gisteren ben ik nog in actie gekomen om het leven te redden van een 14-jarige jongen. Ik was toevallig op het bureau, komt er een joch binnen hollen, zijn voet afgebonden met een liaan. Hij vertelde, dat hij

door een slang in zijn voet was gebeten. Omdat er helemaal geen medicijnen gratis voorradig zijn, moet je geld bij je hebben om ze snel te kunnen kopen. Maar hij vertelde dat zijn vader dood was en zijn oom was niet thuis. Samen met Robert, de adjunct van de dienst met wie ik nauw samenwerk, zijn we de hele stad door geracet om medicijnen te zoeken. Antislangengif was nergens voorradig, maar een ander soort injectievloeistof die het gif neutraliseert vonden we wel, plus nog een heel ander scala aan benodigde medicijnen. Ik heb alles maar voorgeschoten, wat moet je anders in zo'n geval? De jongen had trouwens die slang zelf nog gedood, heel dapper! We hebben hem van alles ingespoten en het is goed gegaan. Hij heeft nog wel een dik been, maar hij heeft het overleefd. Zijn oom die later op kwam dagen, putte zich uit in dankbetuigingen en beloofde het geld terug te geven. We zullen zien, ik reken daar nooit zo erg op. Maar het joch is helemaal gelukkig.

Een ander joch, doofstom en vier jaar oud, had minder geluk. Hij werd diezelfde dag ook door een slang gebeten. Hij begon te brullen en wees zijn vriendjes de plek aan. Pas later keek zijn moeder eens goed en zag de tanden er in staan. Maar het was al te laat, hij begon te braken en is daarna overleden. Als je ook niet kunt praten! Dit verhaal vertelde mijn vriend mij gisteren, het was het kind van zijn collega bij de tabaksmatschappij. Ontzettend triest hé, ik krijg er de rillingen van over mijn lijf'.

Daarom is het ook zo belangrijk dat bewoners alle begroeiing rondom hun huis of hut kappen, zodat slangen, maar ook de malariamug, zich er niet in kunnen verschuilen. Maar voorkomen kun je het niet altijd.

Pas in 1985 wordt er televisie in Kameroen geïntroduceerd, relatief laat in vergelijking met andere Afrikaanse landen. Na mijn verlof in Nederland in 1986, breng ik een kleine televisie

mee terug naar Batouri. Nieuwsgierig als ik ben, zit ik aanvankelijk vier avonden per week voor de buis. Maar ik verlies al snel mijn belangstelling, ik herinner mij zelfs niet meer, wat er zoal werd uitgezonden. De productie kost veel geld, dus worden er vooral programma's uit het buitenland ingekocht. Kameroeners uit de buurt komen wel graag eens bij mij tv kijken, want ja, bewegend beeld, dat is er nog nooit vertoond.

Nee, dan het échte leven. Dat is in Batouri nooit saai en heel wat interessanter dan tv kijken, maar vaak ook wel erg heftig. Het schrijven van heel veel brieven hielp enorm, om alles van me af te schrijven.

Ria Verbeek

© Terug naar Batouri

April 2021